

Vyšetřování ztráty třídní knihy

Ladislav Smoljak

I. část

Děj díla Třídní učitel vstoupí do třídy a snaží se klukovskou třídu 8.C, zastoupenou obecnstvem, přesvědčit, aby vrátili třídní knihu, která se před sedmi lety ztratila. Snaží se na žáky jít mile, přátelsky, ovšem poté přidává i výhružky. Čte žákům oběžník pana ředitele a má snahu přesvědčit žáky, aby nebyli vyslýcháni i jím.

Pan ředitel ze začátku netuší, jakého činu se třída dopustila. Po zjištění informace od pana učitele přemlouvá žáky, aby vrátili knihu, než dojde inspektor. Má zjevnou obavu z jeho příchodu.

Inspektor vchází do třídy s velkou hudební skříní zavěšenou kolem krku a více než ztracená kniha ho trápí ukradené čepice v jiné škole. Pan učitel s panem ředitelem opakuje rozhovor před inspektorem, marně.

Jako poslední se na scéně objevuje zemský školní rada. Ten vrhá strach na všechny tři již dříve přítomné pouhou svojí přítomností. Moc tomu nepomáhá fakt, že za celou dobu nepromluví jediné slovo. Inspektor, pan ředitel i pan učitel provádí znovu celý výslech třídy a zamaskovávají ztrátu třídní knihy. Nakonec si zemský školní rada vytáhne svačinu, nabídne ostatním na jevišti a pan ředitel vybízí žáky, aby se také pustili do svých svačtin.

Téma a motiv třídní kniha, chování mládeže; třída, škola

Časoprostor škola, 8. třída, doba Rakousko-Uherska

Kompoziční výstavba chronologická

Literární druh a žánr drama; komedie

II. část

Vypravěč ich forma

Postavy

Učitel představuje klasického učitele, vlídný i zastrašující, obává se ředitele, inspektora i zemského školního rady

Ředitel vlídný, příjemný, snaží se vyjednávat, bojí se inspektora i zemského školního rady

Inspektor zaměřený na svoji práci, milý, starší, bojí se rady

Zemský školní rada nadřazený, nemluví, nahání strach pouze funkcí

Děti ve třídě postava neexistující fyzicky, zastoupena publikem, nikdy nemluví

Vyprávěcí způsob přímá řeč, nadávky (hajzl, debil, blbeček), zdrobněliny (docela malilinko, trošičku)

Typy promluv monolog s publikem, později dialogy, scénické poznámky

III. část

Jazykové prostředky a jejich funkce anakolut (Ale máme tady jednu takovou nepěknou, ošklivý příklad.), vulgarismy

Tropy a figury a jejich funkce přirovnání (Ale po třídní knize jako když se zem slehne.), synekdocha (A jsme na lopatkách.), ironie (A to je mi pěkné!)

Kontext autorovy tvorby

- 70. léta 20. století
- druhé dílo od fiktivní postavy Járy Cimrmana
- uvolněnější doba komunismu, před Pražským jarem (1968)
- mystifikační práce jakožto protesty vůči režimu, ale stále přijatelné cenzurou

Ladislav Smoljak

- 9. prosince 1931 – 6. června 2010
- režisér a scénárista filmový i divadelní, herec
- vystudoval matematiku a fyziku na vysoké škole pedagogické
- založil a vedl společně se Z. Svěrákem a J. Šebánkem Divadlo Járy Cimrmana
- autor mnoha děl od Járy Cimrmana

Literární/obecně kulturní zasazení

Jan Skácel Kolik příležitostí má růže

Karel Ptáčník Noc odchází ráno

Bohumil Hrabal Ostře sledované vlaky

Václav Havel Vyrozumění